

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор

В.Д. Ковальов

«__» _____ 2016р.

Прийняте на засіданні

Вченої ради академії

Протокол № 7 від 31.03.2016 р.

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ

на 2016-17 навчальний рік

про організацію навчального процесу за дистанційною формою навчання
у Донбаській державній машинобудівній академії

1. Загальні положення.

Тимчасове положення регламентує форми і методи організації навчального процесу для студентів Донбаської державної машинобудівної академії за дистанційною формою навчання у 2016-17 навчальному році і відповідає вимогам закону «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 р.) та «Положенню про дистанційне навчання» МОН України (від 25.04.2013 р.).

Під дистанційною формою навчання розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою дистанційного навчання у ДДМА є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями (спеціальностями), згідно з чинними державними стандартами освіти.

Випускники дистанційної форми навчання, які успішно в повному обсязі виконали навчальний план отримують документ державного зразка про відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень.

2. Реалізація дистанційного навчання у ДДМА.

2.1. Структурним підрозділом Донбаської державної машинобудівної академії, що здійснює організацію навчання студентів за дистанційною та заочною формами є «Центр дистанційної і заочної освіти» (далі по тексті положення – Центр ДЗО). Всі студенти, які вже навчаються в академії за заочною формою організаційно підпорядковуються Центру ДЗО.

2.2. Суб'єктами навчального процесу за дистанційною формою є особи, які навчаються (студенти) та особи, які забезпечують навчальний процес (викладачі академії, які відповідають загальним вимогам МОН України щодо науково-педагогічних працівників вузів).

2.3. Дистанційне навчання здійснюється з використанням відповідного системотехнічного забезпечення й технологій дистанційного навчання, включаючи інформаційно-комунікаційні освітні технології.

2.4. Навчання студентів за дистанційною формою здійснюється в межах ліцензійних обсягів за акредитованими спеціальностями заочної форми підготовки.

2.5. Потенційними слухачами дистанційної форми навчання в академії можуть бути всі категорії абітурієнтів, в тому числі:

- особи, які проживають у географічно віддалених і важкодоступних населених пунктах;
- особи, які проживають на тимчасово окупованих територіях;
- особи, які за умовами праці перебувають тривалий час за межами м. Краматорська;
- громадяни України, які тимчасово або постійно проживають за кордоном;
- особи, які за станом здоров'я мають обмежені можливості пересування;
- особи, які паралельно навчаються в інших освітніх закладах.

2.6. Прийом до ДДМА на підготовку фахівців з вищою освітою за освітньо-кваліфікаційними рівнями (спеціальностями) за дистанційною формою навчання здійснюється у відповідності до Умов прийому до вищих навчальних закладів України, затверджених наказом МОН України, та згідно з поточними Правилами прийому до ДДМА.

2.7. Строки навчання студентів за дистанційною формою навчання відповідають строкам навчання студентів за заочною формою навчання за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями (спеціальностями).

2.8. Студенти, які вже навчаються в академії за очною або заочною формами навчання, у разі наявності поважних причин, можуть бути переведені на дистанційну форму навчання. Для цього студент звертається з відповідною письмовою заявою на ім'я ректора, до заяви додається

відповідний документ, що підтверджує необхідність зміни форми навчання (лікарняні довідки, клопотання з місця роботи тощо). Студент переводиться на дистанційну форму навчання за відповідним наказом ректора.

2.9. Всі WEB-ресурси й відповідне навчально-методичне забезпечення, які розробляються в академії для застосування у дистанційній формі навчання, оформлюються згідно з діючими вимогами щодо оформлення учбово-методичних комплексів дисциплін (УМКД) й, перед розміщенням для широкого доступу в мережі Internet, в обов'язковому порядку проходять процедуру перевірки на відповідність шляхом їх розгляду на методичних семінарах відповідних кафедр з подальшим їх затвердженням на методичних радах відповідних факультетів.

3. Реалізація дистанційного навчання на базі локальних центрів дистанційної освіти.

Центр ДЗО, згідно з «Положенням про дистанційне навчання» МОН України, має право створювати локальні центри дистанційної освіти в інших містах регіону, як відокремлені структурні підрозділи.

Відкриття локального центру дистанційної освіти здійснюється за відповідним наказом ректора по академії у разі забезпечення наступних вимог:

- проведення відповідної профорієнтаційної роботи в конкретному місті регіону за участю відповідальних представників кафедр спільно з Приймальною комісією й Центром ДЗО з метою залучення певної кількості потенційних здобувачів вищої освіти за дистанційною формою навчання (відкриття локального центру вважається доцільним при мінімальній кількості осіб, що виявили бажання навчатись в даному місті за дистанційною формою – не менше 15);

- складання договору оренди з певним навчальним закладом, розміщеним в межах даного міста (як правило, приміщення для навчальних цілей орендуються на базі ВНЗ I-II рівнів акредитації);

- оформлення на посаду завідувача локального центру відповідної особи, як правило, з числа співробітників закладу, що надає навчальні приміщення на умовах оренди (доля штатної ставки завідувача локального центру залежить від кількості студентів, що навчаються у даному локальному центрі);

- комплектування на базі орендованого приміщення навчального класу з системотехнічним забезпеченням дистанційного навчання (персональні комп'ютери у мінімально необхідній кількості – 3 одиниці, мережеве обладнання й обладнання для відеоконференц-зв'язку).

Для забезпечення навчання студентів за дистанційною формою на базі створених Центром ДЗО локальних центрів, останні виконують наступні функції:

- координація взаємодії у навчальному процесі між студентами і викладачами;
- забезпечення і контроль за дотриманням належних умов під час навчальних занять і протягом складання студентами підсумкового контролю;

- організаційно-технічне супроводження під час складання студентами на базі локального центру підсумкового контролю (сесій), згідно із затвердженим в академії розкладом, за участю виїзних комісій з числа професорсько-викладацького складу академії або окремих викладачів, які викладають відповідні дисципліни;

- профорієнтаційна робота у місті й прилеглих територіях з метою залучення до навчання більшої кількості студентів;

- організація і проведення на базі локального центру виїзних фахових вступних випробувань за участю представників приймальної комісії і відповідних фахових комісій з числа викладачів академії у терміни, встановлені Правилами прийому до ДДМА (для прийому осіб, що отримали кваліфікацію молодшого спеціаліста).

4. Організація навчального процесу за дистанційною формою навчання.

4.1. Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи.

4.2. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації. Навчальні заняття можуть проводитись зі студентами дистанційно як у синхронному режимі (через засоби аудіо та відеоконференц-зв'язку), так і у асинхронному режимі (коли взаємодія викладача і студента відбувається із затримкою у часі, наприклад, через електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо).

Лабораторні заняття проводяться зі студентами очно у відповідних спеціально обладнаних навчальних лабораторіях на базі академії або дистанційно з використанням відповідних віртуальних лабораторій.

Практичні заняття, які передбачають виконання практичних робіт, а також курсові проекти (роботи) виконуються дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання або розділи курсових проектів (робіт) можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Практична підготовка (переддипломна практика) студентів, які навчаються дистанційно, здійснюється за окремо затвердженими ДДМА програмами практик. Базами практик можуть бути підприємства або фірми на яких працевлаштовані студенти або навчально-лабораторний комплекс ДДМА.

4.3. Графік навчального процесу у ДДМА за дистанційною формою навчання передбачає наступні етапи підготовки:

- 1) настановні сесії - літня та зимова, які можуть проводитись:
 - в очному режимі шляхом приєднання студентів дистанційної форми навчання до студентів заочної форми навчання, згідно із затвердженим розкладом настановної сесії;
 - в очному режимі шляхом проведення викладачами академії виїзних настановних сесій у локальних центрах дистанційної освіти;
 - в дистанційному, як синхронному так і асинхронному режимах.
- 2) навчальні заняття, які проводяться протягом триместрів (семестрів) і здійснюються, як правило, дистанційно в синхронному і в асинхронному режимах;
- 3) самостійна робота студентів протягом триместрів (семестрів) результатом якої є виконання письмових контрольних робіт з кожної навчальної дисципліни у відповідності із виданими на настановній сесії варіантами завдань;
- 4) екзаменаційні сесії - зимова (проміжна) та весняна або літня, залежно від курсу навчання.

4.4. Підсумковий контроль знань студентів, які навчаються за дистанційною формою навчання може здійснюватись за трьома варіантами:

- 1) очно в академії під час встановлених розкладом екзаменаційних сесій (проміжної зимової та основної весняної або літньої). Студенти дистанційної форми навчання, які виявили бажання скласти підсумковий контроль в очній формі в академії, як правило, приєднуються за розкладом екзаменаційної сесії до відповідних груп заочної форми навчання, в цьому разі порядок здійснення підсумкового контролю студентами дистанційної форми навчання відповідає затвердженому Положенню про організацію навчального процесу на заочному відділенні ДДМА;
- 2) очно на базі локального центру дистанційної освіти, згідно із затвердженим в академії розкладом сесії, за участю виїзних комісій з числа професорсько-викладацького складу академії або окремих викладачів, які викладають відповідні дисципліни;
- 3) дистанційно на базі локального центру дистанційної освіти, згідно із затвердженим в академії розкладом сесії, з використанням відповідних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку, за умови забезпечення гарантованої аудіо і відео аутентифікації того, хто складає підсумковий контроль.

Форми й методи підсумкового контролю студентів дистанційної форми навчання ідентичні тим, що затверджені наказом по академії в межах Положення про організацію навчального процесу на заочному відділенні ДДМА.

4.5. Курсове й дипломне проектування студентів, які навчаються за дистанційною формою, проводиться згідно із навчальним планом спеціальності й затвердженим на відповідній кафедрі календарним планом проектування. Підсумкова оцінка за виконаний студентом дипломний або курсовий проект виставляється за результатами публічного захисту проекту особисто його виконавцем в присутності уповноваженої комісії з числа провідних викладачів й фахівців за даною спеціальністю на базі Центру ДЗО.

Дистанційна форма захисту курсових проектів (робіт) не допускається. Можливим є варіант захисту курсових проектів (робіт) на базі локального центру дистанційної освіти, за наявності поважних причин, в присутності виїзної уповноваженої комісії з числа відповідних викладачів кафедри.

Процедура захисту студентами кваліфікаційних дипломних проектів (робіт) здійснюється тільки в очній формі в академії в присутності спеціально затверджених комісій у встановлені графіком навчального процесу строки і згідно чинних положень ЗУ «Про вищу освіту».

4.6. Загальні принципи й методи організації навчання студентів у ДДМА за дистанційною формою відповідають загальним принципам навчання за заочною формою згідно з Положенням про організацію навчального процесу на заочному відділенні ДДМА.

5. Особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання у ДДМА.

5.1. Під час вступної кампанії Приймальна комісія академії формує базу електронних адрес осіб, які подають документи на навчання за дистанційною формою. Не пізніше другого дня після підписання наказу на зарахування студентів за дистанційною формою навчання Приймальна комісія здійснює електронну розсилку списків зарахованих студентів разом з їх електронними адресами до Центру ДЗО.

5.2. На початку навчального року для студентів дистанційної форми навчання співробітниками Центру ДЗО складаються й розсилаються за їх персональними електронними адресами:

- інструкція-пам'ятка щодо організації навчання за дистанційною формою й використання відповідних веб-ресурсів з необхідними навчальними матеріалами;
- індивідуальний річний навчальний план (з зазначенням адрес електронних посилань на УМКД всіх дисциплін, наведених в плані).

Для студентів нового зарахування за дистанційною формою навчання (за наявності бажаних студентів) в перший день настановної сесії проводяться загальні збори разом із адміністрацією Центру ДЗО, на яких до відома студентів доводяться особливості організації навчання за дистанційною формою.

5.3. До початку настановної сесії Центром ДЗО здійснюється електронна розсилка зацікавленим у навчальному процесі кафедрам списків студентів, які навчаються дистанційно разом з їх персональними електронними адресами.

5.4. У період настановної сесії викладач зобов'язаний виконати наступний комплекс робіт:

- скласти списки варіантів завдань контрольної роботи у відповідності із отриманими з Центру ДЗО списками студентів й забезпечити розміщення сформованих списків з варіантами завдань на відповідному веб-ресурсі (вимоги до виконання контрольних робіт студентами дистанційного навчання ідентичні заочній формі);

- довести до відома студентів електронні адреси ресурсів з УМКД та варіантами завдань контрольних робіт шляхом розсилки відповідних повідомлень за персональними електронними адресами студентів;

- провести необхідний мінімум навчальних занять як в синхронному, так і в асинхронному режимах.

Під час навчального триместру (семестру) викладач проводить зі студентами дистанційної форми навчальні заняття, як правило у вигляді консультацій, у синхронному та асинхронному режимах.

5.5. Протягом триместру (семестру) студент дистанційної форми навчання повинен:

- засвоїти необхідний теоретичний матеріал;
- здійснювати самостійну роботу над вивченням дисциплін, в результаті чого студент має можливість виконати контрольні роботи із запланованих дисциплін ще протягом навчального триместру (семестру) й пред'явити їх відповідним викладачам для захисту під час екзаменаційної сесії;

- приймати участь у дистанційних навчальних заняттях, які організовує і проводить викладач.

5.6. Порядок ліквідації академічних заборгованостей студентами дистанційної форми навчання відповідає загальним принципам ліквідації академічних заборгованостей студентами заочної форми навчання і може здійснюватись як в очній формі (безпосередньо в академії або на базі локального центру в разі виїзного прийому заборгованостей відповідними викладачами), так і дистанційно, за умови забезпечення гарантованої аутентифікації того, хто складає заборгованість.

6. Забезпечення дистанційного навчання

6.1. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає: персональні комп'ютери, мережеве обладнання, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо. Для реалізації дистанційної форми навчання на базі академії створюються окремі спеціалізовані

системотехнічні класи, обладнані у відповідності з вимогами дистанційної форми навчання. У разі створення локального центру дистанційного навчання, на базі його орендованих приміщень також комплектується навчальний клас з відповідним системотехнічним забезпеченням з мінімальною кількістю персональних комп'ютерів – 3 одиниці.

6.2. Програмне забезпечення дистанційного навчання включає відповідні загальні й спеціалізовані програмні продукти (ліцензійні або побудовані на програмних продуктах з відкритими кодами).

6.3. Навчально-методичне забезпечення дистанційного навчання включає УМКД, що розміщуються на власному веб-ресурсі академії (<http://www.dgma.donetsk.ua/>) або з використанням «хмарних» технологій.

Обов'язковими структурними складовими УМКД при дистанційній формі навчання (у вигляді окремих електронних файлів) є:

- стисла інструкція для студента щодо використання даного УМКД (послідовність відкриття файлів, послідовність вивчення розділів та виконання завдань, особливості складання підсумкового контролю та його оцінювання тощо);

- розгорнута робоча програма дисципліни з зазначенням електронних посилань на конкретні сторінки відповідних структурних елементів УМКД (файли конспекту лекцій або методичних вказівок до навчальних занять, електронний підручник тощо) у відповідності з розділами й темами дисципліни;

- конспект лекцій теоретичної частини дисципліни (та або електронний підручник);

- практичні завдання й методичні рекомендації щодо їх виконання (за наявності й у відповідності з робочою програмою дисципліни);

- віртуальні лабораторні роботи й методичні рекомендації щодо їх виконання (за наявності й у відповідності з робочою програмою дисципліни);

- пакет тестових завдань для складання підсумкового контролю та критерії оцінювання (тестування із перевіркою викладачем або тестування із автоматизованою перевіркою результатів);

- бібліографії з навчальної літератури.

Додатковими структурними складовими УМКД, що вивчаються дистанційно є:

- відео- та аудіозаписи навчальних занять (лекцій, практичних та лабораторних робіт, семінарів тощо);

- мультимедійні лекційні матеріали;

- термінологічні словники;

- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

- електронні бібліотеки чи посилання на них;

- інші ресурси навчального призначення.

До початку поточного навчального року на кафедрах забезпечується:

- розробка і комплектування УМКД для дистанційного навчання у відповідності із зазначеною вище структурою й подальше їх затвердження на методичному семінарі відповідної кафедри (підтвердження – виписки з протоколів методичних семінарів кафедр). Остаточню УМКД дистанційної форми навчання затверджуються методичною радою відповідного факультету;

- розміщення затверджених УМКД дистанційної форми навчання на відповідних веб-ресурсах.

Протягом навчального року кафедри забезпечують належне і систематичне супроводження всіх навчально-методичних матеріалів, викладених на веб-ресурсах.

Відповідальність за якість і своєчасність виконання зазначених в п.п. 6.3 робіт покладається на завідувачів кафедр.

6.4. Всі науково-педагогічні працівники, а також інспектори (методисти) Центру ДЗО й інші співробітники академії з числа учбово-допоміжного персоналу, які задіяні в організації й проведенні навчання студентів за дистанційною формою, повинні підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання (не рідше одного разу на 5 років та обсягом не менше 108 академічних годин). Кваліфікація працівників, які підвищували свою кваліфікацію, має бути підтверджена документом про підвищення кваліфікації за тематикою дистанційного навчання.